

Χριστούγεννα στη φυλακή
Ήλιος και Βροχή

Πώς να αισθάνεται άραγε ένας κρατούμενος όταν πλησιάζει κάποια γιορτή;
... όταν βλέπει να γεμίζουν λίγο – λίγο γιορτινά λαμπάκια οι γύρω πολυκατοικίες; (κάτι που κάποτε συνέβαινε και στο δικό του σπίτι, μα σήμερα όχι).
... όταν βλέπει στην τηλεόραση, στο ραδιόφωνο και στις εφημερίδες μια ολόκληρη κοινωνία να γιορτάζει;
(μια κοινωνία στην οποία άνηκε κάποτε, μα σήμερα όχι...
ούτε και στις χαρές της...
ούτε καν στις λύπες της...)
... όταν το κάθε έθιμο αποτελεί τώρα πια αφορμή μονάχα για στενοχώρια;
Πώς να αισθάνεται ο κρατούμενος όταν, μαζί με τις γιορτές, βλέπει να τον ζυγώνει παντοδύναμος και ο πόνος;
Πόνος για τους δικούς του (που, με τη σειρά τους, πονάνε λόγω της έλλειψής του).
Πόνος για τον εαυτό του (που, σε συνδυασμό με την πάροδο του χρόνου, δημιουργεί πανικό. Κάθε χρόνο μειώνονται κατά ένα τα Χριστούγεννα που του απομένουν ... Κι αυτός είναι εκεί.
Όχι στων Χριστουγέννων τη γιορτή,
μα στη γιορτή της δυστυχίας).
Και πώς είναι δυνατόν να μη ζηλεύει τη ζωή των έξω;
Και ιδίως εκείνων των τυχερών που χαίρονται τον ίδιο αέρα με αυτόν που αναπνέουν οι δικοί του άνθρωποι...
Πώς είναι δυνατόν να μη ζηλεύει εκείνους που ζουν;
Κι ύστερα μαζεύονται όλα αυτά τα συναισθήματα, η μελαγχολία, η ζήλια, η θλίψη, ο πόνος και καταλήγουν στις γιγάντιες μορφές της μυθολογίας:
στις Ερινύες... στις απερίγραπτες τύψεις...
Υπάρχουν την κάθε μέρα, μα ειδικά σε μέρες γιορτινές το βάρος τους γίνεται ασήκωτο.
Μέσα στη φυλακή η στενοχώρια του κάθε ατόμου λειτουργεί αθροιστικά με αυτήν των υπολοίπων και οδηγεί, τις γιορτινές ημέρες, σε μια ευρύτερη μελαγχολία του συνόλου.
Κι αυτό συμβαίνει γιατί η κάθε γιορτή δεν είναι στην πραγματικότητα τίποτα άλλο, παρά μια αφορμή χαράς.
Η πραγματική αιτία είναι η ζωή και η συνύπαρξη.
Πώς να γιορτάσει λοιπόν ο κρατούμενος; Γιατί;
Έχει μόνο την αφορμή...
Δεν βρίσκει την αιτία.

Όταν πρωτοπήγα στον Κορυδαλλό, ήταν τέλος καλοκαιριού και μου είχε προκαλέσει φοβερή εντύπωση το ότι κανένας δεν είχε μαζέψει ένα χριστουγεννιάτικο κλαδί που είχε τοποθετηθεί στον τοίχο πριν από τρία χρόνια!
Κατασκονισμένο... έστεκε εκεί, μίζερο.
Δεν συμβόλιζε πλέον τη χαρά... ούτε τη γιορτή ...
Μονάχα τη θλιβερή αδυναμία των κρατουμένων να χαρούν και να γιορτάσουν.
Κι όταν, μετά από 3 μήνες, η διοίκηση είχε φροντίσει να τοποθετηθεί δίπλα στην κιγκλίδα ένα Χριστουγεννιάτικο δέντρο (το οποίο, παρεμπιπτόντως, μπαινόβγαине στολισμένο κάθε χρόνο στην αποθήκη), κανένας κρατούμενος δεν βρήκε τη διάθεση να βάλει στην πρίζα τα λαμπάκια, εκτός από την πρώτη δοκιμαστική προσπάθεια.

Και στην αλλαγή του χρόνου, τα τηλέφωνα γέμισαν ουρές.
Και η ελπίδα δεν βασιζόταν στη συνέχεια της ζωής, αλλά στην αλλαγή της.
Και η ευχή για τον νέο χρόνο ήταν μικρότερη από την κατάρα για τον παλιό.
Στο κόψιμο της βασιλόπιτας με έπνιγε η ανάγκη να ουρλιάξω στους υπόλοιπους: «Φύγετε. Δεν σας θέλω. Δεν σας ξέρω. Δεν θέλω να σας ξέρω. Θέλω τους δικούς μου. Θέλω την οικογένειά μου. Θέλω τη γιορτή! ... Όχι αυτή, τη μίζερη, αλλά τη δικιά μου, την παλιά μου γιορτή της ζωής ... ».
Μα δεν μίλησα. Κανένας από τους γύρω μου δεν είχε καμία ευθύνη.
Κι ύστερα, τίποτα δεν θα άλλαζε την πραγματικότητα.
Κι ύστερα έπεσα σε μια βαθιά κατάθλιψη.
Τίναξα για λίγο τις φτερούγες μου, θέλοντας να πετάξω στην παλιά μου ζωή.
Μα δεν μπορούσα.
Το πόδι μου ήταν δεμένο απ' τα δικά μου σφάλματα...
Όσο περισσότερο μαχόμουν, τόσο πιο πολύ πόνανα, χωρίς να καταφέρνω τίποτα ...
Έπεσα εξαντλημένος.
Νικημένος από την πραγματικότητα.
«Ήλιος και Βροχή», λέει ο τίτλος. Μα είναι ακόμα χειρότερα. Είναι ανάμνηση του Ήλιου μέσα στη βροχή.
Στη βροχή που κανείς δεν ξέρει πότε θα τελειώσει.
Κι όταν θα τελειώσει, κανείς δεν ξέρει τι θα έχει απομείνει όρθιο...
Απερίγραπτος πόνος.
Να θέλεις να δείξεις στους δικούς σου το πόσο πολύ τους αγαπάς και να το μπορείς μόνο με τα λόγια.
Και, καμιά φορά, ούτε καν αυτό...
Δεν είσαι εκεί. Δεν μπορείς να τους προσφέρεις. Δεν μπορείς να τους κάνεις ευτυχισμένους. Όσο κι αν το θέλεις.
Δεν είσαι παρών στη ζωή τους. Απλώς υπάρχουν.
Κι όταν η ύπαρξη δεν συνδυάζεται με την παρουσία, το αποτέλεσμα στερείται ουσίας.
Είσαι σαν κάποιον ηλικιωμένο που, καθηλωμένος στο αναπηρικό καροτσάκι, ζει μέσα από τις ζωές των άλλων, ελπίζοντας σε κάποια μετέπειτα ζωή.
Όχι μετά τον θάνατο – όπως ο ηλικιωμένος -,
αλλά μετά τη φυλακή, που μερικές φορές είναι ακόμα πιο καταστρεπτική.
Και αυτό γιατί ο θάνατος αφήνει αναλλοίωτα και αστραφτερά κάποια ιερά πράγματα, ενώ η φυλακή φθείρει τα πάντα...
το παρόν, το μέλλον, ακόμα και το παρελθόν!...
Οξειδώνει την ψυχή, την αντοχή, την πίστη...
Μεταλλάσσει τον άνθρωπο...
Ακόμα κι αυτή η καμπάνα που χτυπάει συμβολίζοντας την ελπίδα, δεν μοιάζει να τα πολυκαταφέρνει. Μια μελαγχολική υπενθύμιση. Ένα σινιάλο γιορτής. Μα χωρίς επιχειρήματα ...
Δεν μπορώ να κοιτάζω συνέχεια τη ζωή τού «εκεί» και τού «τότε».
Αυτό ίσως μπορεί να το κάνει ο ηλικιωμένος στο καροτσάκι.
Μα εγώ είμαι νέος, ρε γαμώτο.
Θέλω το τώρα. Το σήμερα.
Σήμερα έχουν ανάγκη οι δικοί μου άνθρωποι.
Σήμερα πονάνε από τα λάθη μου (που έφεραν και την απουσία μου).
Το «τότε» και το «εκεί» μακάρι να υπάρχει, μα αυτό είναι ένα άλλο θέμα, για το οποίο δεν έχω ενδείξεις.

Θέλω το σήμερα. Θέλω τη ζωή.
Αισθάνομαι το σώμα μου υγιές και δυνατό.
Αισθάνομαι ότι έχω και μπορώ και θέλω να προσφέρω στους συνανθρώπους μου.
Έχω ανάγκη να προσφέρω.
Και αντ' αυτού, είμαι εδώ ...
Με την ψυχή μου εγκλωβισμένη σε ένα «συναίσθηματικό σιγαστήρα»...
Όσο δυνατά κι αν τους το φωνάξω, δεν μπορούν να ακούσουν το πόσο τους αγαπώ. Δεν μπορώ να τους το δείξω.
Κι ας αξίζουν τόσο πολύ να το ακούσουν, να το δουν, να το εισπράξουν μέσα από την προσφορά...
μέσα από την ασφάλεια που ίσως τους έδινε η παρουσία μου...
Δεν αντέχεται αυτή η στενοχώρια.
Δεν είναι σωστά αυτά τα πράγματα.
Σύμφωνοι. Δίκαιος ο εγκλεισμός μου.
Δίκαιος ακόμα και ο πόνος μου.
Μα δεν πονάω μόνο εγώ. Πονάνε και οι δικοί μου άνθρωποι.
Κι αυτό δεν είναι δίκαιο. Δεν φταίνει αυτοί σε τίποτα, να μη μπορούν να γιορτάσουν τη γιορτή,
να ζήσουν τη ζωή,
να χαμογελάσουν...
Αυτή η αδικία είναι το πιο στενόχωρο συναίσθημα που μπορεί να νιώσει άνθρωπος. Είναι η κατάσταση κατά την οποία όχι μόνο στενοχωριέται γι' αυτά που βιώνουν οι δικοί του άνθρωποι, αλλά αυτός φέρει και την ευθύνη.
ΑΥΤΟΣ ΦΤΑΙΕΙ.
Τι κι αν είχε ονειρευτεί και υποσχεθεί το αντίθετο...
ότι θα είναι εκεί... να σκηνοθετεί τη γιορτή...
να τους προσφέρει... να τους κάνει να γελάνε...
Αυτό το βάρος είναι ασήκωτο.
Δεν το βαστούν οι πλάτες κανενός.
Και η γιορτή, από σύμβολο χαράς και ζωής, γίνεται αφορμή για να υπογραμμιστεί με τον πιο σκληρό τρόπο η βασικότερη αιτία λύπης.
Υπογραμμίζει το μεγαλύτερο κόστος του κάθε εγκλεισμού: τον άδικο πόνο των ανθρώπων που δεν έχουν φταίξει σε τίποτα.